

УДК 336.1.06.73.15

Іваницька Ольга Михайлівна, д. держ. упр., професор,
Зав. відділу фінансів інституційних секторів економіки
ДННУ «Академія фінансового управління»

Європейські принципи управління фінансами державних корпорацій

Сьогодні забезпечення стабільності державних фінансів є однією з найважливіших проблем державного управління в будь-якій країні. Зазначимо, що вплив державного сектора на стабільність економіки держави є значним, оскільки багато інституцій пов'язані з державним сектором через: відносини власності; обслуговування підприємств державної власності; підпорядкування державному регулюванню та нагляду, які розповсюджуються і на численні комерційні структури; активне державне втручання в роботу інституцій різних форм власності в епоху перманентних криз і волатильності [2].

Водночас, регулювання діяльності державних корпорацій (ДК) є одним із напрямів державного управління, в якому відчувається брак обґрунтованих, системних наукових розвідок, починаючи з окреслення його принципів.

Управління процесами стабілізації фінансів державних корпорацій в країнах ЄС відбувається відповідно до принципів публічного управління, які занотовані у документах Європейської Комісії та інших інституцій Європейського союзу.

Фахівці SIGMA виділили такі групи принципів: 1) надійність і передбачуваність (юридична упевненість); 2) відкритість і прозорість; 3) відповідальність; 4) ефективність і результативність [1].

Ці ж принципи лежать в основі регулювання діяльності державних корпорацій. Зазначимо, що досягнення ефективності публічних фінансів у країнах ЄС тісно пов'язана з надійністю, передбачуваністю, технічною та

менеджерською компетентністю, організаційною системністю та залученням громадськості у процеси управління державними фінансами.

Надійність фінансів державних корпорацій передусім означає те, що існує чітка система визначення легальних джерел фінансування їх господарської діяльності, а також правила і процедури їх цільового використання. Відкритість і прозорість дій щодо управління фінансами державних корпорацій переслідує дві основні мети. З одного боку, дотримання цього принципу забезпечує захист суспільних інтересів, оскільки зменшується вірогідність неадекватного управління та масштаби корупційних дій. З іншого боку, відкритість та прозорість управління фінансами державних відіграють важливу роль для захисту індивідуальних прав, оскільки вони забезпечують вирішення суперечок, що виникли, шляхом відкритого і публічного їх розгляду на підставі звернень зацікавлених осіб.

Відповідальність загалом означає, що державні корпорації мають виправдовувати та пояснювати свої дії державним органам влади, в юрисдикції яких вони перебувають. Причому, відповідальність для державної корпорації полягає в тому, що вона підконтрольна відповідному органу виконавчої, законодавчої або судової влади. Дотримання принципу відповідальності також вимагає, щоб фінансова сторона діяльності державної корпорації була підзвітна не лише органу контролю, а й громадськості. Власне, підзвітність є забезпечуючим інструментом для досягнення ефективності, результативності, прогнозованості та відповідності дій державних корпорацій.

Важливим принципом є організаційна системність у державному регулюванні діяльності державних корпорацій, яка передбачає охоплення усіх підрозділів і структур, що належить до корпорації. Цілісність і результативність управлінських дій гарантується компетенцією осіб, на який покладено завдання організації менеджменту підприємства.

Зазначимо, що низка країн відобразила у своєму законодавстві більш широке коло принципів. Зокрема, пошлемось на Загальне право щодо адміністративних процесів (the General Law on Administration Processes) Австрії,

в якому зазначено 11 принципів, у тому числі тих, що стосуються впровадження концепції електронного уряду, а саме: близькість до громадян; результативність та ефективність; довіра і безпека; прозорість; доступність; вигода; безпека даних; кооперація; можливість державної підтримки; сумісність; технологічний нейтралітет.

Зазначимо, що дотримання зазначених принципів в Україні є вкрай важливо з огляду на активізацію євроінтеграційних процесів, проголошення курсу на демократизацію суспільства, формування нової системи фінансових відносин, а на базі цього — забезпечення стійкого економічного зростання та непорушення соціального балансу. Особливо актуальним у контексті стабілізації фінансів державних корпорацій є досягнення компромісу між державними та комерційними інтересами, ефективністю та соціальною значимістю їх діяльності, підзвітністю й конфіденційністю та дотриманням державної таємниці.

Список використаних джерел

1. European Principles for Public Administration //SIGMA Papers. — 1999. — No. 27. — OECD Publishing. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1787/5kml60zwd7h-en>
2. Mathias Schmit, Laurent Gheeraert, Thierry Denuit, Cedric Warny. Public Financial Institutions in Europe // European Association of Public Banks A.I.S.B.L. (EAPB), 2011. — 117 pp.